

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till viss ändring i förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Möller, anför efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen:

Gällande tulltaxa upptager under nr 122 (stat. nr 290) druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap med tull av 23 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Stärkelsesirap eller, såsom det mera allmänt benämnes, glykos utgöres av druv- eller stärkelsesocker i flytande form.

I proposition den 1 februari 1934, nr 90, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen besluta, bland annat, att från och med den dag, som av Kungl. Maj:t bestämdes, till och med den 30 september 1935 vid införsel från utlandet av varor hänförliga till stat. nr 290 skulle, utöver enligt tulltaxan utgående tull, utgå tilläggstull med 6 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Såsom vid föredragningen inför Kungl. Maj:t framhölls, föranleddes detta förslag av den ogynnsamma utvecklingen av de inhemska produktionsföretagarna beträffande ifrågavarande varuslag, vilka blivit en följd av de till stöd för potatisodlingen vidtagna statliga åtgärderna, avseende reglering av tillverkningen av potatismjöl. Tullförhöjningen föreslogs också skola gälla lika länge som potatismjölregleringen, vilken förlänats giltighet till och med den 30 september 1935.

Propositionen blev av riksdagen bifallen och förordning i ämnet, som utfärdades den 2 mars 1934 (nr 34), trädde i kraft den 5 i samma månad.

Genom beslut vid 1935 och 1937 års riksdagar har såväl potatismjölregleringen som ifrågavarande tilläggstull erhållit fortsatt giltighet till och med den 30 september 1940.

Till samtidig behandling med frågan om förlängd giltighet av tilläggstullen förelåg vid 1937 års riksdag en inom andra kammaren väckt motion, nr 466, i vilken bland annat hemställdes om ytterligare höjning av tilläggstullen med 5 kronor per 100 kilogram.

I ett över denna motion avgivet yttrande anförde kommerskollegium, att prishöjning å glykos borde undvikas och att hänsyn härtill borde tagas vid prissättningen å för glykostillverkning avsedd potatisstärkelse, varför kollegium ansåge sig ej böra tillstyrka förslaget om höjning av tilläggstullen.

Även bevillningsutskottet avstyrkte motionen men framhöll angelägenheten av att vid handhavandet av den statliga regleringen på området behörig hänsyn toges till bland annat glykosindustrin.

Riksdagen anslöt sig till utskottet.

I en till statens potatismjölsnämnd ställd, av nämnden med utlåtande den 12 januari 1939 till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse hava nu *vissa tillverkare av glykos*, nämligen Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a., Aktiebolaget Solfarin, Nya aktiebolaget Fermia och Reppe stärkelsefabriks aktiebolag, hemställt om förhöjning av importtullen å glykos med minst 5 öre per kilogram.

Såsom motivering för en ändring av tullen har i skrivelsen i huvudsak anförts följande:

Priset å råvaran för sökandenas tillverkning, d. v. s. potatismjöl, utgjorde för närvarande 32 kronor 75 öre per deciton vid en fuktighetshalt av 20 % mot 26 kronor vid tiden för senaste regleringen av glykostullen år 1934. Med hänsyn härtill hade en höjning av priset å glykos måst företagas.

Efter denna prishöjning hade inträtt en starkt ökad import av glykos, vartill medverkat dels prisfall å i utlandet av majs framställd vara och dels dumping.

Av nu nämnda förhållanden framginge, att något måste göras till skydd för den svenska glykosnäringen. Priset å potatismjölet hade icke kunnat sänkas, och tillverkare av glykos erhöle med nuvarande försäljningspris å glykos icke mera än sina med tillverkningen förenade kostnader täckta.

Sökandena hava tillika förklarat, att de, därest framställningen om tullförhöjning bifölles, icke utan medgivande av statens potatismjölsnämnd skulde höja priset å glykos.

Statens potatismjöldsnämnd har under återopande av nyssnämnda utfästelse tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kommerskollegium har efter remiss avgivit utlåtande i ärendet den 2 februari 1939.

Beträffande till en början prisutvecklingen anför kollegium i huvudsak följande:

Enligt förordningen den 26 juni 1933 (nr 389) om tillverkning av potatismjöl (potatisstärkelse) finge tillverkning av potatisstärkelse annorledes än till förbrukning i eget hushåll icke äga rum utan vederbörligt tillstånd. Den som innehade dylikt tillstånd vore bland annat pliktig att vid tillverkningen uteslutande använda svensk potatis, att vid inköp av potatis och försäljning av stärkelse tillämpa vederbörligen fastställd prissättning samt att underkasta sig vederbörliga föreskrifter rörande inköp och leveranser. Enligt avtal för varje tillverkningsår (oktober—september) mellan statens potatismjöldsnämnd och Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. inköpte föreningen till fastställt pris den mängd stärkelse, som på grund av meddelade licenser framställdes utöver husbehovet. Föreningen skulle vidare försälja stärkelsen till i avtalet fastställda pris och garanterades visst minimipris för vid tillverkningsårets slut förefintligt lager (med viss reduktion av kvantiteten).

Den för stärkelsefabrikernas inköp av potatis tillämpade prissättningen vore följande i öre för procent stärkelse och hektoliter, fritt fabrik:

Tidsperiod	öre
okt. 1934—sept. 1936.	13.0
okt.—dec. 1936	14.0
jan.—sept. 1937	14.5
okt.—dec. 1937	16.75
jan.—sept. 1938	17.25
okt.— ¹⁴ / ₁₁ 1938	18.0
¹⁵ / ₁₁ 1938—sept. 1939	18.5.

Beträffande priserna å av föreningen försåld stärkelse märktes följande.

Utförsäljningspriset för stärkelse i allmänna marknaden hade avpassats efter potatispriset med tillägg för tillverkningskostnaderna m. m., varvid emellertid glykosfabrikanterna fått åtnjuta ett pris, som med 2 kronor för deciton understigit grundpriset för stärkelse i allmänna marknaden. Priset å glykos hade, sedan priset å råvaran höjts, ej kunnat bibehållas i enlighet med utfästelsen vid tilläggstullens genomförande år 1934 utan hade successivt höjts och därvid satts 15 kronor för deciton över nyssnämnda förmånspris å stärkelse ända till i augusti 1938, från vilken tid skillnaden hade varit 14 kronor. Anledningen till att skillnaden sålunda minskats uppgaves vara, att en vid nämnda tid företagen höjning av potatismjölpriset ansetts kunna blott delvis uttagas genom höjning av glykospriset, då eljest den svenska glykosens konkurrenskraft mot importvaran skulle hava förlorats.

En sammanställning av prisutvecklingen i stora drag för potatismjöl, för glykos och för socker utvisade följande:

	Potatisstärkelse		Glykos	Socker
	allmänt grundpris	pris för glykosframst.		
	kr/dt	kr/dt	kr/dt	kr/dt
Från 1 okt. 1933	28.00	26.00	41.00	30.00
» 1 » 1936	29.00	27.00	42.00	31.00
» 16 febr. 1937	32.00	30.00	45.00	32.00
» 1 okt. 1937	32.50	30.50	45.50	32.00
» 26 aug. 1938	34.75	32.75	46.75	32.00.

Enligt en under hand från Sveriges glykosfabrikanter lämnad uppgift skulle belgisk glykos nu offereras cif Stockholm till ett pris av 18 kronor 60 öre per deciton oförtullad vara, eller inberäknat tullen, som genom skillnaden i verklig tara och tulltara endast utgjorde 29 kronor per deciton netto, till ett pris av 47 kronor 60 öre per deciton. Vid en jämförelse med priset å svensk glykos borde emellertid enligt samma uppgift från nämnda pris avräknas värdet av tomfat m. m., så att det faktiska priset å belgisk glykos här i landet uppginge till allenast 45 kronor per deciton.

Förbrukningen av glykos i Sverige beräknas numera utgöra omkring 5 miljoner kilogram per år. Beträffande fördelningen av denna kvantitet på inhemsk tillverkning och import anför kommerskollegium:

Den inhemska tillverkningen av druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap hade varit följande:

År	Ton	1,000 kronor
1931	2,500	915
1932	2,867	1,001
1933	2,773	1,018
1934	3,008	1,151
1935	3,389	1,370
1936	3,789	1,480
1937	4,058	1,731.

Till och med år 1937 hade sålunda tillverkningen ökat rätt avsevärt och ganska stadigt år från år. För år 1938 föreläge ännu icke uppgifter och i varje fall torde den under årets senare del kännbara förstärkta utländska konkurrensen knappast hava hunnit avsätta mera märkbara spår i fråga om tillverkningskvantiteterna.

Importen av druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap framginge av följande uppställning:

År	Ton	1,000 kronor	å-pris kr/dt
1931	1,246	349	28.0
1932	710	236	33.0
1933	688	217	31.5
1934	734	223	30.2
1935	633	197	31.1
1936	599	190	31.7
1937	828	258	31.2
1938 (prel.)	923	258	28.0.

En viss, ehuru obetydlig export hade förekommit.

En rätt markerad ökning av importen inträdde sålunda 1937. Under de tre första kvartalen 1938 kunde iakttagas en genomgående minskning av importen, jämförd med 1937 års import, medan däremot 1938 års sista kvartal uppvisade en betydande ökning, som mer än motvägde minskningen under årets föregående kvartal.

Det av kommerskollegium sist omnämnda förhållandet framgår närmare av följande sammanställning av importen av glykos under de olika kvartalen 1937 och 1938.

	1937	1938
Januari—mars	184 ton	150 ton
April—juni	265 »	210 »
Juli—september	194 »	189 »
Oktober—december.....	186 »	402 »

Den huvudsakliga importen under 1938 har varit: från Amerika 643 ton, Belgien 126 ton, Tyskland 80 ton, Nederländerna 46 ton och Danmark 22 ton.

I anslutning till nu lämnade uppgifter anför kommerskollegium vidare följande:

Den ökning av importen, som inträtt efter september månad 1938, sammanföller till tiden med den senaste höjningen av glykospriset. Det hade från fabrikanthåll gjorts gällande, att anledningen vore, att de från vissa utländska håll offererade priserna vore så låga, att även med gällande höga tullbelastning den utländska varan vore konkurrenskraftig i fråga om priset.

Man torde få räkna med att, om ej prisskillnaden till den utländska varans nackdel bleve allt för stor, normalt en ej alldeles obetydlig import av glykos komme att förefinnas. Den svenska varan torde nämligen i vissa hänseenden få betraktas som underlägsen till kvaliteten, ehuru den vore fullt användbar i kanske de flesta fall.

Att importen åren före 1937, då en rätt avsevärd prisförhöjning å den svenska varan genomförts, varit på det hela taget konstant, torde få betraktas som ett belägg för riktigheten av det anförda. Ehuru de medeltal å importvärdet, som kunde utläsas ur handelsstatistiken, ej medgäve en detaljgranskning av priserna, kunde nämnda förhållande möjligen betraktas som ett tecken till att den svenska prisnivån redan genom 1937 års prisförhöjning börjat närma sig en kritisk nivå med avseende på konkurrenskraften gentemot utlandet.

Av vad som förekommit i fråga om prisreglering på förevarande område sedan kollegium i sitt år 1937 i anledning av väckt motion om höjning av tilläggstullen å glykos avgivna yttrande föreslagit, att glykosfabrikanterna skulle tillhandahålla stärkelse till ett så lågt pris, att framställningskostnaden för glykos i Sverige komme att ställa sig på sådan nivå att ytterligare tullskydd vore obehövt, finge anses framgå, att denna utväg ej befunnits framkomlig eller lämplig. Under sådana omständigheter syntes — för den händelse glykostillverkningen inom landet och därmed avsättning av motsvarande mängder potatisstärkelse funnes böra upprätthållas på basis av det av potatismjölsmånden fastställda, nu gällande priset för potatis — knappast återstå andra utvägar än å ena sidan importreglering och å andra sidan höjning av tullen. Vid valet mellan dessa båda alternativ syntes en höjning av tullen vara att föredraga, för den händelse därmed förbundnes sådant åtagande från glykosfabrikanternas sida rörande priset, varom i nu ifrågavarande ansökning förmäldes. En förutsättning för att en ökning av tullen icke framdeles skulle få ofördelaktiga verkningar torde vara, att prisreglerande åtgärder i fråga om stärkelse icke företoges därhän, att det svenska glykospriset återigen måste höjas för täckande av tillverkningskostnaderna.

Även om den nu föreslagna ökningen i tullbeläggningen icke vore avsedd att uttagas vid prissättningen å den svenska tillverkningen, syntes dock tull-

satsen böra begränsas till vad som kunde anses vara nödvändigt för uppnående av det åsyftade målet, framför allt till undvikande av att andra under samma tullposition fallande varor än glykos onödigtvis belastades. Det vore svårt att på grundval av föreliggande material avgöra, huruvida den ökning av tilläggstullen, som begärts, eller med minst 5 kronor till minst 11 kronor 50 öre för 100 kilogram, verkligen kunde vara av behovet påkallad, eller om icke en ökning med exempelvis 3 kronor skulle vara tillräcklig. Ett skäl för att nu en höjning med 5 kronor skulle kunna anses vara motiverad, vore möjligen det förhållandet, att sedan nuvarande tilläggstull å glykos fastställts, hade det svenska glykospriset på grund av regleringsåtgärder måst höjas med ett något högre belopp än 5 kronor.

Under hänvisning till vad sålunda anförts har kommerskollegium förklarat sig ej vilja motsätta sig, att tilläggstullen å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap snarast möjligt höjdes från nuvarande 6 kronor 50 öre till 11 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Generaltullstyrelsen har i infortrat yttrande den 10 februari 1939 icke framfört någon erinran mot förslaget.

*Departements-
chefen.*

Såsom förut anförts har nu utgående tilläggstull av 6 kronor 50 öre för kilogram tillkommit såsom stöd åt den svenska glykosnäringen vid den ogynnsamma utveckling av produktionsförutsättningarna för näringen i fråga, som föranletts av de till skydd för potatisodlingen vidtagna statliga åtgärderna. Med hänsyn till att stärkelsepriset till följd av berörda åtgärder för närvarande ställer sig avsevärt mycket högre än vid tiden för tilläggstullens införande, anser jag, i likhet med de hörda myndigheterna, ytterligare stöd numera vara erforderligt, om den svenska glykosnäringens konkurrenskraft skall kunna bevaras gentemot utlandet. Jag biträder kommerskollegii uppfattning, att dylikt stöd bör meddelas i form av höjning av tilläggstullen. Med hänsyn till vad vid utredningen framkommit tillstyrker jag, att denna höjning bestämmes till 5 kronor för 100 kilogram. Tilläggstullen skulle sålunda komma att utgå med tillhoppa 11 kronor 50 öre för 100 kilogram. På sätt framgår i ärendet föranledes icke härav nödvändigtvis motsvarande fördyring av den svenska glykosen; glykosfabrikanterna hava förbundit sig att icke utan medgivande av statens potatismjölsnämnd höja det nuvarande glykospriset.

Den föreslagna tullhöjningen torde böra träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer. Tilläggstullens giltighetstid synes böra bibehållas oförändrad lika med den för potatismjölsregleringen tillsvidare bestämda, eller till och med den 30 september 1940.

För att hindra ökad import under tiden till dess frågan om tullhöjningen blivit slutligen avgjord har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 3 februari 1939 (nr 36) meddelat förbud tillsvidare mot att till riket utan tillstånd av kommerskollegium införa druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap under tiden den 6 februari—den 31 mars 1939.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta

att förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa, vilken förordning jämlikt förordning den 18 juni 1937 (nr 497) gäller till och med den 30 september 1940, skall från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
ur 122	290	Druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap T	11: 50

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Leif Belfrage.